

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általatok katolikusok törelvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyesleljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:
Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szekel-István tér 1.
Egyes számok kaphatók: a Dolánytörzsökben.

Ne tennénk még egy lépést előre?

— Levél a Szerkesztőhöz. —

Nem tehetek róla, de a katolikus legényegylet ez idei pástorjátékának emlékeitől nem tudok szabadulni, oly szép, oly mélységesen meghatározó volt az a mulatság, melyet a világ Megváltójának, socialis bajaink egyetlen orvosának születéséből merítettünk, oly megkapó, oly szívhez szóló volt annak a néhány fiatal embernek a játéka, hogy kár lenne felette hidegen napirendre térni. Aztán az a legényegyleti helyiség olyan meglepően hasonlít a behlehem *barlanghoz*, az a színpad olyan csalódásig hű *jászol* volt, hogy nem is tudom hogyan, de olyan nagyon, olyan mélyen belemarkolt a szívembe a gondolat, úgy támad, ostromol a kérdés: *miért is hasonlít az a legényegyleti helyiség olyan nagyon ahhoz a behlehem barlanghoz, miért is olyan csalódásig hű jászol az a színpad.*

Van nekem néhány tehető, világlátott barátom. (Talán Szerkesztő ur is ismeri őket!) Bejárták, hogy-ugy mondom az egész közép Európát. Velencétől a magas Tátráig, Nagyváradtól Milánóig, Béctől és Münchenből Rómáig terjedő tapasztalataink színtere. Olyan élvezettel hallgatom őket, mikor mesélnek. Hogy van ez, hogy van az külföldön, a mi áldott hazánk, ennek a tejjel-mézszel folyó Kánaánnak a határain kívül.

Mily csodákat művelt a hit, a buzgótság, a vallásos áldozatkézség mindeme országokban Isten dicsőségére, a szegények, az elhagyottak gyámoltására, az Egyház javára. A többiek között hogy a dolog lényegére térjek — kicsoda paloták vannak itt, ott, amott a katolikus legényegyleteknek.

Nemcsak Bécsben, nemcsak Grácban vagy Münchenben, hanem egy Konstanzban, egy Luzernben, egy Schaffhausenban. Öt-nolcezer katolikusnak tízezerre vannak oly intézmény javára, mely nálunk Szent István városában, egy zugban tanyáz, ott is csak, mint hallom, jó szívek kegyes elnézéséből.

Nem akarom fejtegetni azt az óriási hivatást, melyek napjainkban a nagy Kolping fiainak szerény egyesületei betöltenek. Felszemes, százszor hallott dolgok ismétlése volna.

Csak azt mondom, hogy ma, mikor a socializmus Európaszerte hatalmas erővel emelgeti fekete szárnyait, mikor a lelketlen kolompasaitól félrevezetett iparos ifjuság és izmos karú munkások mind nagyobb csapatokban „sétál“-nak és fenyegetik a társadalmat, még mindig mikor a socializmus melegágyai, a szatelen iparos ifjusági önképzőkörök és egyéb egyesületek az ő fekete-vasárnapi rendezett táncmulatságaikkal még Székesfehérvárot is (legalább a Katolikus legényegyletekhez viszonyítva) valóságos palotákban

pompáznak, s szerepelnek a világ előtt: mondom, akkor Kolping fiatai tovább is a katakombákban símlódni engednünk nem szabad.

Ugy tudom, a székesfehérvári katolikus legényegylet nagyvenkét esztendői multra tekint vissza. Sokat küzdött, sokat nélkülözött ez idő alatt, főleg nélkülözötte azt, a mi nélkül nincs élet, min: s fejlődés — a *világosságot*.

Kegyelemből kapott sötét zugában húzta meg magát immár csaknem egy félszázad óta.

A város közönsége nem ismeri, a vele egy vágású, de ellenkező irányú egyetek lenézik, tagjait lesajnálják. Hébe-korba egy-egy fiatal pap ad be nekik éther-injekciókat, talán csak azért, hogy esetleges feloszlása ne az ő nevével legyen kapcsolatban. Csak a jó Isten gondviselő szeme, meg mennybe köthető apostolának, az áldott Kolpingnak az imádsága virraszt felette.

Világosságot, levegőt ennek az egyrűnek. Mosdassuk ki, öltöztessük fel ezt a hamupipóké, mutassuk be a világnak és bánulni fogják az emberek szépségét.

Nem tudom, mennyi pénze van házalapra ennek az egyrűnek, de azt tudom, hogy tőkje rövid négy év alatt, jelenlegi vezetőinek buzgalma folytán 3000 koronával gyarapodott, dacára a mulatságai alkalmával vendéglő helyiségét kifizetett busás luxuskidadásoknak. Az ifjuságban láttam sokszor a lelkesedést, a szeretetet mellyel

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TARCÁJA.

Dr. Major Ferenc életéből.

Székesfehérvár egykori nagynevű főorvosa alig hunyta be szeméit, szinte nincs ember e városban, a ki valami jót, szépet, nemeset ne tudna az ő életéből. Itt a szegényekkel tett jót, amott a tudományank szerzett dicsőséget. Egyik helyen a közjónak lelkiismeretes harcosaként vonja magára a közfigyelmet, másutt pedig szeretetének melegét, érezteti s idealizmususa előtt hódol meg még az ellentábor is. Szinte nem tudjuk megállapítani tudománya volt-e nagyobb idealizmusánál avagy szerete állt felette nemes, férfias jellemének, — kötségtelen azonban — hogy Krisztus anyaszegényháznak erejéből vette erejét. És ezért tartom szükségvesnek e helyütt is megemlíteni, a mit nem én írok meg először: hogy erős vallásos és hazafias érzületével már maga a családi nevelés, az édes otthon nemes légköre edzette meg lelkét s ez tette rettenthetlenné az erkölcsseiben megzavart társadalom ezer lámadásával szemben.

Hogy mily események között növekedett fel az Eg. eme választott embere s mily körülmények között készült nagy hivatására: a kereszény eszme restaurációjára, melyet élte minden órájában mennyi bizodalommal s égi ihlettel szolgált: erre vonatkozólag az Alkotmányból idézzük a következőket:

Valóban csodálatos események azok, melyek ezen vallásos érzelmek előidézői voltak. Apja súlyos köszvény bajban szenvedett, mikor

megnöszült. Az orvosok úgy nyilatkoztak ezen bajról, hogy miután ez bujdosó köszvény, könnyen beállhat az a körülmény, hogy az agyára megy a baj s akkor elveszti lelki világát. Ez az eset be is állt. A mélyen szjott hitves, az elhunyt képviselőnek anyja, utolsó bizalmát a vallásba helyezte s találta.

Telve ezen bizalommal vitte férjét Nagy-Mária-Cellebe a Szűz anyához. S itt egy valóságos csoda történt. Mikor a súlyos beteg az Ur testét magához vette, szelleme világa tiszta lett s megszólalt, mondván, hogy most már elhiszi, hogy ember, mert csak ember veheti magához az Ur testét. Ettől a perctől fogva egészsége teljesen helyreállt.

A másik eset, mely szintén csodával határos, az elhunyt képviselővel történt meg. Míg apja súlyosan beteg volt, az alig két éves Feri anyja kiadta házhoz, hogy otthon a megbomlott családi állapot ne legyen vezetes rá nevezve. A gyermeket gondozója egy alkalommal a földre ejtette s ez az esés oly szerencsétlen volt, hogy mellcsontja eltört a gyermeknek. Csontkinövés támadt mellén. Nagybatyja *Katzer* orvos véleménye az volt, hogy hét éves koráig sem bírja ki. A híres orvos ezen véleménye a szerencsétlen anyát nagyon lesújtotta.

Bizalmát ismét csak Istenbe helyezte. Elvitte a gyermeket szintén Mária-Cellebe. Oda helyezte az oltár elé a Szűzanya lábához s buzgó fohászokodott. A buzgó fohász meghallgatást nyert. A beteg gyermek 12 éves korára teljesen kihverte a bajt, s lett belőle egy oly életerős ember, kivel a halál hatalmas tusát vívott, míg megbirkózhatott vele és legyőzhette őt. Ezekben az eseményekben kell keresni azt a vallásos

buzgalmat, mely az egész családot áthatotta. Csodálatos események ezek, melyek csak Isten mindenható kezét mutatják.

Ez a két esemény teljes életére lelkébe nyomta az erejében csodálatos kereszt jegyét. Ő nem akarta kitörölni, sőt nap-nap után erősítette azt Krisztus igaz tana szerint. Ezért volt mélyen érző vallásos lelkű. Ezért tanult s nagy tudományát az emberiség javára értékesítette. Es a hol szükségét látta, szívszeretetének melegét adta oda, mert fájdalmat enyhíteni, könnyet letörölni volt legkedvesebb munkája Isten nagyobb dicsőségére.

Mint operatőr elismert tekintély volt. Kézsmárky, Kovács s a híres Schröder professzorok voltak tanítómesterei a kiűnően végzett fiatal orvosnak. Már pályája kezdetén nagynevű szakértők bámulták, mert kizárása biztos, lelki nyugalmu állandó volt műteteimél. Egy nehéz operáció, a szaknyelven *Ciszta-műtét* berini tanulmányutja után nevet szerzett az ambiciós orvosnak.

Mintegy tíz esztendeje annak, hogy egy fejérmegyei előkelő tisztviselő neje abnormalitást vett észre anyaságában. A vármegye egyik vidéki orvosa téltlenül állt a folyton súlyosbódó bajjal szemben s az előkelő hölgynek a székesfehérvári orvosok véleményének meghallgatását ajánlotta. A helybeli orvosok egynemyleke nyilatkozott a betegség mibendéről s e véleményekkel szemben egyedül állt dr. Major Ferenc tiszti főorvos véleménye. A méhnyagzat fekvésében talalta meg a baj fókát s a komolyabb következményeknek elejét veendő az abnormalis fekvés helyreállítását tartotta szükségnek. A többség véleménye

Mai lapunk 6 oldal.

az eszmén és vezetőin csing, pártolónak szép serege csekély utánjárással megkésztérezhető, rendes tagjainak száma rövid idő alatt háromszor annyi lesz, csak helyisége legyen.

Az egyházmegyei katolikus egyesületi ház immár készen áll, a katolikus Kőr belé is költözött. Kérem a kath. legény-egylet érdeimes vezetőit, járjanak utána, hogy jövő tére a katolikus legény-egylet követhesse őt. Vagy ha ez nem lehetséges, keressen magának más helyet, vegyen vagy építsen magának hajlékot, nem fényeset, de mérs. olyant, mely méltó legyen hozzá.

Tavol legyen tölem, hogy a 42 esztendő sikertelen múltért nemeselektű volt vezetőit okoljam. A Jelenyút évtizedekben Magyarországon nem volt divat a katolikusok között nagyot merni, nagyot tenni, nagyot alkotni. Nagy szükségben teltek a napok, évek, évtizedek s mi hogy, hogy nem, csaknem érthetetlen, de csodálatosan jól éreztük magunkat ebben a szürkeségben. Ma a tettek idejét éljük s azért, ha az elődöket nem vádolhatjuk mulasztással, de az egyesület jelenlegi vezetőit méltán teheti az utókor felelőské, ha az egyesület felvirágoztatása, felemelése érdekében bármit is megtenni elmulasztanak.

Tárjuk fel a megye áldottlelkű Főpásztora előtt őszintén a helyzetet, kérjük Őt, könyörögjenek, hogy nyújtsa támogató kezét ennek a szegény, jó egyletnek. Az ő szeme majd meglátja a helyes irányt, az ő apostoli tekintélye, mely tartsz egy barázdát, hatalmasat, mélyet, melybe a nagyság, a fejlődés magvát el lehet hinteni.

Maguk pedig, vezetők és ifjak, fogjanak össze, kövessék a jó Schiffer kanonok úr négy év előtt adott jótanácsát, fektüdjenek neki azoknak a falaknak, ne azért, hogy ledőljenek, hanem hogy tágluljanak. Zörgessék erősen, zörgessék szünet nélkül az ajtaját annak a kriptának. Ott benn nagyon nyomott már a levegő s ha hamarosan ki nem szabadulnak, bizony mondom — megfuladnak.

Az a bizonyos „jelenyút“

fogadtatt el. Néhány hónap mulva ugyanazon hölgy betegyázhöz hívtatták. Dr. Major vélemények helyességét ekkor már az orvosársak is beigazolválatták, az operáció elkerülhetlen volt. A család ekkor Budapestről távirattal kért orvos-professzort, ámde a professzor közbejött akadályok folytán nem érkezett meg s ekkor ismét dr. Majorhoz folyamodtak.

Még egy óra s a katasztrófa elkerülhetlen. Rövid ima után császármetszés mentette meg az anya életét s a vidék egyik legszebb úrnője ma is viruló egészségnek örvend.

József főherceg családja a legjobb barátai közé sorolta az elhunyt orvos-képviselőt. Dr. Major mint Székesfehérvár szab. kir. város tiszti főorvosa, a városi kórház igazgató főorvosa volt. Ezen idő alatt József főherceg uradalmaiban egy cselédasszony szokatlan szimptomák között megbetegedett. Külső elváltozás nem mutatkozott, az eszméletlen állapotot azonban gyakran váltotta fel örgöngés. A nemes szívű főhercegnek megsejt a szíve szenvedő embertársán, kinek betegyája mellett egyik nemes orvos a másikat váltotta fel a nélkül, hogy a helyes diagnózist megállapították volna. A hosszas szenvedés testileg s lelkileg megtörte a szegény asszonyt s gyógyulásához nem volt remény. Még, egy kísérlet s ennek sikertelensége az utolsó remény sugarát is clostlatja.

József főherceg meleg hangu meghívására dr. Major Ferenc, az akkor már hírneves operatőr jelenik meg az elő-halott betegyánál s tüzetes vizsgálat után rendelkezésre másnap reggel a városi kórház külön szobájában találjuk a betegyét. Néhát dr. Trunfner Gyula kórházi orvos

DR. MAJOR FERENC.

Betejelésedett!

Te ember, sirból kiált feléd az örök igazság: Porból létél és porrá leszel! Ervényesült! Dr. Major Ferenc már sirjában nyugszik. Ervényesül a zsoltáros szava: Miseremini mei... Könyörüljete rajtam... Imádkoztatok értem!

Sirból kiált az ismeretlen szózat, csak most nem ismerős még! Leborul a keresztény lélek önkéntelenül és imádkozik. Természete néki. Istent kérlel vele és önmagát nyugtatja meg.

Uj sir van a temetőben! Egy uj sir fölé hajlik a szomorú fű lombtalan galya. Az uj sir a tiszta jellem, a változhatlan igazság, a határtalan szeretet földi porhüvelyének rögös takarója. A szomorú fű mi vagynuk felette! Apostoli kéz szentelte meg és a fonyadt, hervatag, fagyos levéinek, a mi szunnyadó lelkünknek a tél idején is ez volt az enyhe fuvalma. Megrázkódik a levél, megrázkódik a mi lelkünk és érzi az életét. Ez aztán a halál, a termő halál, a halálból eredő ébredés!

Ez a te lelked dr. Major Ferenc! Éltél, nem önmagadnak, hanem hogy életet kelts. Sion sziklájából merítetted az életet erőt, hogy hazád és néped boldogságát Sion szirtjéhez láncold. Krisztus volt a hited, erősséged és lelkednek tartalma! Szeretlet volt a munkád alapja és koronája is és munkáságnodnak, egy emberöltő tevékenységének igaz gyöngye és legszebb zománca. Szeretlet volt az életed s a halál birodalmában sem le-let más, mert jutalmul boldogságod is csak az lehet! Áldozatos lelked az Úr trónja előtt sem kérheti másban a bábért, csak krisztusi szeretetben!

Elhagytál minket és lelked köztünk van! Nem szól többé a beszédes ajk és szózatot kiált felénk a sir, mert most tudjuk csak, mi az, mit benned birtunk s veled vesztettünk! Hittel és szeretettel győzni meg a világot! Ez volt soha ki nem mondott és éleddel beigazolt jelgéd és ellenfeled tetted a fegyvert, mert e kettős védő pajzsoddal szemben minden fegyver, mely ölni tud.

Ezt látta benned az óskoronázó város közönsége. Ezért zarándokolt az uj sir felé. Ezért róta le a kegyelet adóját terjedelemben és fényben impozánsan. A szegény, a koldus volt a te néped s az ő siráma mellett nem emyészett el a tudós és gazdag hatalmasok sóhaja

sem kis ámulatára dr. Major főorvos operációhoz készíti elő a műszereket. D. u. 2 órkor a kórházi kápolnának oltársámlóján az ápoló imába merülve találja az igazgató főorvost s jelenti, hogy a beteg a műtőterem boncpadán az operációra elhelyeztetett. Élet és halál között, öntudat nélkül fektült a szegény bérésasszony s egy fél óra mulva fájdalmat nem érezve, kimerülten bár, de teljesen eszméletnél vizet kért. Ki hitte volna? Dr. Major a koponyától kezdve egész a a homlokig fejbőrét vágta fel a betegnek s mérges gombaktól, élő állatkáktól, atkáktól tisztította meg a bőrtől megszabadított fej-, illetve koponyacsont felületét.

Tíz nap mulva a bérésasszony egészségesen hagyta el a kórházat s már otthon könnyebb természetű házi teendőit végezte.

Jellemző dolog az elhunyt képviselő orvosi pályáján, hogy felesleges orvosságot soha sem rendelt. Szántalanszer megtörtént, hogy fölülhöz ragadt szegény családhoz hívták. Sietve kereste fel a betegét s csakhamar konstátálta, hogy a táplálék hiánya, erőtlensége oka a képzelt beteg gyengeségének.

— Nem orvos kell — ugymond — magának barátom, hanem nap-nap után egy kis jó meleg étel. Az majd meghozza az erejét.

Látván a szegénységet, sietett a bajon segíteni. Két-három héten át ételt küldött a betegnek s ez volt a gyógyulása.

Sokan áldják az elhunyt képviselőt és sokan siratták meg Székesfehérvárról történt távozását, mert 10—12 szegény állandóan az ő asztalánál nyert ellátást. És hogy jó szíve soha sem hagyta el, jellemző erre a következő eset.

sem, mert a mit láttak és nem követték, a sirból parancsolt elismerést.

A hitben volt erősséged s ez volt a megtört anyának vigasztalása. Ó! az a kis rózsafüzér de sok fájdalmat enyhített! A szenvedések Gölgeghaján a meggyőrtí anyai szív csak a krisztusi hit erősségével nem repedhetett meg, mert hisz tenger volt bánata, de bőségben gazdagabb az örökéletben vetett erős bizodalma. Enyhítse fájdalmad a tudat, hogy te csak gyermekket vesztettél benne, mi pedig mindent, mi nemes benne lakozott s vigaszunk legyen a tied is: a szeretet örökké kapocs benned, mert megszűnni, elenyészni annak nem lehet!

F. hó 8-án a hajnali vonatnak hajót utasa volt. Dr. Major Ferenc jött vissza hozzánk, mert a miénk volt s a apái földében a pihenés is édebb. Nem volt sok a gyászlobogó, de egy is elég lett volna, hisz az igaz fájdalom külső jelet nem kíván. Az állomástól a Szentháromság temetőig vezetett az első ut. A kápolnában ravatala várta. Es a hogy ott megpihent az élet tevékeny, vándor utasa, hitünk és szeretetünk fogadta ott, ajtatos hitek a rózsafüzért imádkoztak. Ott volt köztük az édesanya is. Belemértül fájdalomába s hitével csillapította a kínok tengernyi hullámvetését.

Már d. u. 2 órkor a ködös, páratelt lég ezrekre menő gyászközönséget börtött el a kápolna körül. Kévéssel három óra előtt a kápolna előtti térre hozták a koporsót. Az anya, a család, a képviselőház, az országos néppárt s az orvosi kar koszorúja volt az elismerés díze. Az elhunyt hat rendjele a koporsófénel bárony párnán volt látható.

Pont 3 órkor megérkezett dr. Városv Gyula megvyes püspök teljes asszisztenciával. A koporsót jobbra az elhunyt képviselő édesanyja, testvérei, sógorúje s rokonai könnyeztek s ott álltak a helybeli hivatalok, intézetek, egyesületek képviselői. A kormánypárt képviselőlemben Szóts Pál jelent meg a temetésen, a néppártot Zichy János, Zichy Aladár grófok, Rakovszky István, Jankovich Béla, Meszlényi Pál, Kovács Pál, Trubirvi János, Szűllő Géza Darányi Ferenc ország. képviselők képviseltek.

Megrázó, szép képe volt ez a szeretetnek, a kegyeletnek. Felhangzott a „Circumdederunt me...“ s könny toltat a jelenlévők szemébe, az igaz részvét könnye. A „Polgári dalkör“ éneke zárta be a gyászszertartást „Mért oly borus...“ kezdetű énekével.

Dr. Rieder, az elhunyt kórovvos sürgősen kérte dr. Major műszereit Sár-Szent-Mihályra. Konzultálásra is kért orvost, jelezte azonban, hogy a beteg teljesen vagyontalan. Dr. Major egy percig sem késett. Bérkocsira ült s a betegyágnál termett. Kilenc élő gyermek siratta az édesanya fájdalmait a nélkül, hogy tudták volna, miszerint a tizedik testvér oka a nagy bajnak. Rövid idő multán dr. Major műtete után a golya megjelent s az órákkal előbb még halál torkában levő beteg asszony tíz egészséges gyermeknek lett egészséges édes anyja. Dr. Major még aznap fehérvári betegét látogatta s hogy mi volt a műtét díja s ki fizette legalább a fuvardiját, arról hallgat a krónika. Bizonyára az Úr, a kinek nevében tette.

De nem. Egy hónap mulik az esztendőből. Kis csecsemővel karján egy szegény asszony állit be a főorvoshoz.

Hoztam egy kis ajándékot a nagyságos urnak — ugymond az asszony. S tiz tojást ad át a főorvosnak. Jó szívvél adta, a főorvos jó szívvél fogadta, megköszönte s viszonzásul 5 kgr. hússal bocsajította el a tíz gyermek anyját.

Ott a szomorú koporsónál fájdalmas erővel markolt a szívünkbe a mulandóság érzete. Megdöbben az ember, mint mikor a villám által derékon hasított fát lát a porba hullani. Elvesztettük, többé nem a miénk!

De nem egészen! Iti éneli fel az ember lelkét csodás erővel a kereszténység magasztos tanítása. Hiszen találkoznuk. Lelkeink egybeforhatnak ismét a viszontlatásunk a boldog hazában. S itt érzi az ember, hogy mily végtelennül szomorú volna az a gondolat, ha az ily nagy lé-

Most már nyugszik a szeretet embere. Két sírra borúl a szomorú fű ága. Steier püspök és Major képviselő, két rokon, szinte testvéreik némes idealizmusát hirdeti két kereszt. Ez volt erősségük, ez legyen erősségünk!

PIISSIMAE MEMORIAE
MAGNIFICI AC CIRCUMSPECTI
DOMINI
Dris FRANCISCI MAJOR,
REGNI HUNGARIAE REPRESENTANTIS
DIE 5-A JANUarii 1903.
IN CHRISTO PIE DEFUNCTI.

*Occidit vir praestans Franciscus Major
Qua doctor ille fuit multis major,
Qua Regni Representans vir agilis,
Qua orator circumspexus, fertilis,
Qua homo, et amicus amabilis,
Omni tempore clarus ac nobilis.
Nunc Deus dei requiem aeternam ei,
Atque lux perpetua luceat ei!*

UJDONSÁGOK.

Tisztelettel kérjük mindazokat, a kik az előfizetési díjakat mindeddig nem küldötték be, hogy azt minél előbb teljesíteni kegyeskedjenek, nehogy a lap küldésében akadályozva legyen.

A kiadóhivatal.

— A helybeli jótékony nőegylet 1903. évi január 6-án d. u. 3 órákor Szégyény Marich Julia védnök elnökelete alatt a városi takarékpénztár helyiségében tartotta rendes évi közgyűlését. A közgyűlés elnöki megnyitása után az egylet mult évi működéséről szóló elnöki jelentést a titkár felolvasta, mely szerint az egylet által 1902. évben rendes segélyre felvett szegények között és régióni segélyre 7055, 60 szegénysorsu iskolás gyermek látott el teli ruházattal 813 kor. 36 fillér költséggel, az egylet által fenn tartott Erzsébet népkonyhában 1901. dec. 23-tól 1902. márc. 1-ig naponként 48 szegény ingyen étellel látott el melynek költségeire 1122 kor. 73 fillér fordítottak. A számvizsgáló bizottság az egylet mult évi bevételeit és kiadásairól szóló kimutatást beterjesztette, a számadások helyesnek találták, arra a pénztárnoknak a lelknek a test halálával örökös elmulás lenne a sorsa.

Steier püspököt végtelenül szerette a megboldogult. Bizalmas, érdeknélküli rokonság volt ez két nagy és némes lélek között. Sok mindent felét ki tudott Major dr. eszközölni a püspöknél, a mire más talán képtelen lett volna. Mikor aztán a nagy püspök halálához közeledett, Major majdnem állandóan körülötte volt. Mondotta is sokakat jóbarátai közül:

— Meglátjátok, nem érem meg az ötvenet. Barátai mosolyogtak fölötte. Hiszen az erőnek és egészségnak megtestesülése volt. S ime mily gyorsan valóra vált a balsejtelem. Három év sem mult el s már ugyanaz a szomorú fű veti árnyékát mindkettőjük pihenő poraira.

Beszéd a koporsónál nem volt. Pedig sokan várták. Valakit, a ki erre illetékes volt, megkérdeztünk erre vonatkozólag.

— En úgy tartom — ugymond — legszebbek, legkeresztényiebbnek, hogy az utolsó szó, a mi a koporsónál elhangzik, az Istenhez szálló lina szava legyen. De meg ha beszélünk volna is, nagyon nehéz lett volna kikerülni a politikát. Ez pedig sokaknál visszatetszést szülhetett volna. Vagy szólunk volna a lélek halhatatlanságáról. Az megint a papok dolgába vált avatkozás lett volna. Legszebb beszéd volt az a mely és igaz lésvét, a mely erők szívéből összedobbant a ravatal fölött.

felmentvény megadatot. Előző védnök a közgyűlés bezárása előtt következő beszédével tetterőre serkentett az egylet további virágzó működéséhez:

M. t. hölgyeim!

„Isten fizesse meg!” Ezen sokszor hallott, de tán nem mindig kellő mélynyitott szavakat választom bevezetésül a mely hála megnyitánulásának, melyet a magam, mint a jót. nőgyelet ezidei közgyűlésén elnökö védnökének s szegényeink nevében kötelességgem tolmácsolni mindazoknak, kiknek érdeme egyetünk szép gyümölcsöt termelő dús virágzása.

A számoknál ékesebben, vagy legalább is meggyőzőbben mi sem szól, s egy megnyugvással utolok az iment elhangzott elnöki jelentés és pénztári kimutatásra, a melynek hiteles adataiból megérteni méltóztattak, hogy egyetünk — hisz jóakarói örömben és bűben egyaránt megemlékeznek róla — nemcsak évről-évre több szükségkötőt vehet védőszárnyai alá, de — bár ez kötelezettségeink csakis másodrendű feladatát képezi — a lefolyt esztendőben a szokottnál több iskolásgyermekek láthatott el teli ruházattal; az Erzsébet-népkonyha a városi törvényhatósági bizottság halálával fogadott nagyjelölt támogatása mellett jóval nagyobb számú elhozott ajánlhatta fel az elhözést, melyre nem több szabad egy alatt dideregve vagy ázva, de — bar ideiglenes — száraz s meleg helyiségben várhatnak porfölgölt, s hogy a tagoknak létszáma továbbra is továbbadja azt, a melyet az egylet fennállása óta elérni szerencsés lehetett. Mindez oly örömdetes jelenség, figyelembe veve főképp az általános, inkább nyomott mint virágzó pénzügyviszonyokat, melyet első sorban Isten áldása, továbbá az emberbarátok könyörülete, nemkülönben az egylet vezetősége tapintatos tevékenesnek kiutalajdonitatom. Gebhard Ignác ur hölgy, m. t. elnökünk az egylet alapítása körül szerzett maradandó érdemei, Karl Józsefné ur hölgy szeretett alelnökünk üdvös működése, Keé Istvánné uró terhes pénztárnoki állásában kifejtett valóban páratlan, a legszebb sikertől koronázott munkájátlan önfeladása, a választmány m. t. tagjainak mindenkor helyt álló, fáradságot nem ismerő buzgalma, Schmetzer Nándorné uróhaly a felruházó bizottság élen évek óta tanúsított áldozatkész tevékenysége, az Erzsébet népkonyha felügyeletét gyakorló hölgyek buzgó fáradozása és Gebhard Bódog titkár ur erénytelen nagymérvű munkássága oly fontos tényezők, melyek előtt teljes elismeréssel meghajolva, a hála és köszönetet legméltóbban velem e szavakban összefoglalni: „Isten fizesse meg!” Igen: Isten fizesse meg, és O nyitson vigaszt választmányunk a lefolyt esztendőben melyen sujtott ama tagjainak, kiknek homlokát immár az özvegyi látóly bontja, s bánatuk mindnyájunk szívében a legmelegebb részvét visszhangját keletette. Vegre m. t. hölgyeim, fogadjátok őszinte köszönetemet a jó és balsorsban változtatlanul tanúsított megbecsülhetlen rokonszerv és támogatásért, melyben engem eddig részesíteni méltóztattak. En az szívem melyéből viszonzom s ennek birtokában bizalommal tekintek az új esztendő elé, mely — adja az Eg. — s ezt úgy család életük, mint egyleti működésükre kívánom, örömteljes, áldásos legyen. Es most, midőn egyetünk összes pártfogói, ugy az egyes jötevők mint a hatóságok, penzintezete vezetőségei, a saját, szóval: városunk és megyénk egész közönségéhez fordulva, lerovom előttük: a hála adóját; egyesüljenek velem m. t. hölgyeim mindannyian, ama egy szív és egy lélekből eredő inaszerű óhajításban: Isten fizesse meg!

Ezen buzditó szava: elhangzása után az ülés feloszlott.

— **Saly Pál.** Aratása van a halálnak. Kicsiny és nagy, fiatal és öreg egyaránt hullanak kaszája alatt. Egy szűles körben közkedveltségnek örvendő aggastyán dől ki tegnap az élők sorából. Saly Pál címzetes kanonok, aranyimisés áldozópap, szentszéki tölök, a Ferenc József rend tulajdonosa e hó 9-ikén d. u. 3 órákor 81 éves korában az Urban elhunyt. Rögóta gyengélkedett, de csak egy hét óta vált baja akuttá s a magas kort ért öreg ur — miután keresztényi módon előkészült a halálra — fájdalom nélkül csendes elaludt, hogy egy szebb hazába ébredjen fel. Temetése hétfőn d. e. 9-kor lesz Sár-Keresztúron.

— **Adományok tanácsára.** Nemrégiben tettük közzé Ramsperger János szárai plebánus kérelmét, a melyben az új-barok templom építésére, illetőleg belső felszerelésére kegyes adományokról esdve a jó szívekhez folyamodott. A község népe annyira szegény s már eddig is annyi kötségre verie magát, hogy a maguk erejéből képtelenek az Isten házának befejezésére. Azért fordulnak újra a jó emberekhez, a kiknek Isten adott annyit, hogy másnak is juttathatnak belőle. Még összesen 380 korona hiányzik. S mi reméljük, hogy rövid idő múlva ez az összeg is össze fog gyűlni. Az adományok Ramsperger János szárai plebánus címére küldendők. Egyszersmind közzéteszük az eddigi adományozók névsorát: József Főherceg (1) Fensége, Acsuth, 20 kor. Kégl György, Csala, 200 kor. Krencz Ignác, Fehérvár, 200 kor. Schérich Antal, Fehérvár, 10 kor. Steber Vince, Bpest, 100 kor. Kirgier János, Szaár, 10 kor. Pitka, Szaár, 2 kor. Kessl Anna, Szaár, 1 kor. Horváth Emilné, Szaár, 1 kor. Kovács Pál, Fehérvár, 5 kor. Adnai bizt. Társulat Intézése, 10 kor. Csákvár kerületi papság, 18 kor. Egenhoffer Péterné, Bpest, 10 kor. Szuborits Jenő, Fehérvár, 20 kor. Isien áldja és jutalmazza a nem-zsívó jötevőket.

— **Mérvőök egyesülete.** A székesfehérvári mérvőök oly szép számmal vannak, hogy akár külön kör is alakíthatnak. **Rauscher Béla** a Déli városi gyar felügyelőjének meghívására estütörökön este a Trenkó-féle vendéglőben társas-estélyt rendeztek, melyen a 20 mérvővári mérvőök közül 22-en megjelentek. **Rauscher Béla** egy nálunk nem igen érdekes és időszertű ólogról, a villamos izzólámpák készítéséről tartott szakelőadást, a melyet a szakemberek természetesen a legelőkelőbb figyelemmel kísérték. Ugy halljuk, hogy a mérvőök ezután gyakorlatban fognak ilyen estélyeket rendezni, hogy a közös ténen való működés után a barátság érzelmét is ápolják.

— **Pásztorjáték Estje.** Karácsony ünnepeitől Vízkereszt ünnepéig gyönyörű pásztorjátékokban gyönyörködött Etyek község apraja és nagyja. Kötli József kántortanító több pásztorjátékból kiváló szakértelemmel válogatott össze hat felvonást, s valóban némes és áldozatkész ügybuzgósággal áldozta fel minden szabad idejét, hogy a magyar szövegű játékokat a németajku gyermekkel betanítsa. Némes fáradozását siker is koronázta, mert a németajku gyermekek oly szívesen s oly pontosan adták elő szerepüket, hogy a ki csak megnézte a darabot, dicsérrel és elismeréssel halmozta el ugy a szereplőket, mint fáradhatlan tanítójukat.

Weisz József és Schinagel Janka, a kik a szülői házban ugyszólván sohasem hallanak magyar szót, Adam és Eva szerepében arattak sikert szép magyaros kiejtéssel és ügyes hanghordozással. Bach Anna nemcsak magyaros kiejtéssel, de ügyes alakításával és kerekded gesztusával is kitűnt az ördög szerepében, míg szt. Mihály arkangyalát Hemmerlein Teréz játszotta el szépen. Nagy ügyességet és kiváló szorgalmat árult el Denkinger Gyula és Lindtner Mária, József és Mária szerepében. Speitler Teréz, Heim Anna és Krupp Borbála mint angyalok szerepeltek, s különösen Krupp Borbála adta elő szép kiejtéssel a közönségnek szóló tanúságot. Heródeszt Czimball Ferenc játszotta egész otthonosan, a három királyok szerepében Brittvecz József, Fischer Mihály és Friesenhan József, a város szerepében Nuss György timent ki ügyes játékkal. Végül, ha még a pásztorokat alakító Pószlovski Ferenc, Denkinger József, Szabó József és Bittvecz Lalkának kedves alakításait megemlítyük, beszámoltunk a nagyszerű pásztorjátékról, melynek befejezésül egy ügyes csoportképet és az összes szereplők által gyönyörűen énekel „Te Deum” szolgált. A pásztorjátékot vasárnap újból eljátszák a kistorbágyiak kérelmére, akik közül eddig 60 család jelentkezett az előadásra. Etyekről eddig 2500 látogatója volt az előadásoknak, melyek dacára a csekély belépődíjnak, 380 koronát jövedelmeztek a szegény iskolásgyermekek felruházására. Hála és elismerés illeti Kötli József kántortanítót, a ki míg egyrészt a naponként előadások által kellemes szórakozást nyújtott a közönségnek, másrészt nagyban előmozdította a magyarosodás ügyét is. Isten áldása kísérje őt némes és hazafias működésében.

A hájós. tar. és krajcar-egylet pénztáráj javára, mint mult. számunkban megírtuk az idei farsangban is mulatságot rendez. Az Egylet felkérésére Wertheim Pál pénzteken este hitta össze a rendező-bizottságot, melynek tisztikara a következőképp alakult meg. Elnökök: Beck Ernő, Flits Miklós, Stignitz Vilmos, dr. Vértessy Géza. Titkárok: Ifj. Havranek József, dr. Perl Imre, Szűts Gedeon. Pénztárosok: Csapó István, dr. Gerber Károly, dr. Löwy Márk. Ellenőrök: Deutsch Oszkár, dr. Lukács Gyula, Szalay Károly. Háznagyok: Kaltenecker Viktor, Kiss Géza, Kubik János, Wiener Armin. — A rendező bizottság egyhangú megállapodása szerint, f. hó 24-én a Magyar-Király összes emeleti helyiségeiben szerény keretben táncestélyt rendeznek. Az estélyen a körtáncokat a helybeli honvédeknek, — a csárdásokat Pozsár bandája fogja játszani.

A vármegyei pénztár átadása most már rendes mederben folyik, tegnap a közigazgatási házipénztár átadása befejezését is nyert. Ezután az árvapénztár átadása vette kezdetét, melynek fogamatossítása egy-két hetet valószínűleg igénybe vesz, legalább az előzményekből következtetve, a mennyiben a kincstár képviselői minden értékpapírt, okmányt a legbiztosabbban átvizsgálják, pedig hát van még hátra egy 2700 adósléví!

Felhívás. Szekesfehérvár szab. kir. város közönsége a közzétett és év január 1-től a „Magyar Schueckert” művek villamosági részvényszerűségnek adta vállalatba, mely társaság a villanyvilágítást a város legnagyobb részében már meg is kezdette. Minthogy azonban villamos áram, mely a világítás céljaira a sodronyvezetékben foglaltatik, oly erős s oly nagy feszültséggel bír, hogy ezen áramnak a vezeték érintésével az emberi testbe vezetése az érintkezésre vezet, sőt halált okoz is lehet, ennél fogva felhívom a t. közönséget, különösen a kiskoru gyermekek részéről azok szüleit és gondozóit, hogy a villamos vezeték bármintemű érintésétől tartozkodni, illetve a gyermekeket annak és tartozékainak bármilyen módon való megérintésétől minden lehető módon visszatartani sziveskedjenek. Szekesfehérvár, 1903. évi január 3-án. Reö István, rendőrfőkapitány.

A zeneegylet legutóbbi közgyűlésén Havranek József polgármester elnöklelte mellett a tisztikar és választmány megalakított. A pénztári kimutatás szerint az egyesület mult évi bevétele 2240 kor. 38 fl., kiadás 2217 kor. 21 fl., s így a pénztári maradvány 37 kor. 21 filler. A pénztári készlet jelenleg 181 korona.

Adomány és átvétel. Özv. Schuecker Nánjornó férjé elhunyt alkalmából 20 koronát adományozott a tüzoltó-egyletnek, melyért ez uton mond köszönetet Hósz János pénztárnok.

Esküdtörvény. A f. évi február hóban tartandó esküdtörvény ciklusa rendes esküdtörvény kisorsollattak: (helybeliek) Bernstein Sámuel, Gerő Jakab, Ö. Horváth Gyula, Klöckner József, Dr. Krausz Zsigmond, Dr. Say Viktor, Dr. Schlammadinger Jenő, Dr. Szűts Andor, Dr. Vértessy Géza. — (Vidiekiek) Bárándy Albert (Sár-Szent-Mihály), Gróf Cziráky Antal (Lovasbörény, Flaker Sándor, (Bicsko), Fleischmann Lázár (Pusztazánor), Kováts Lajos (Szabad-Battyán), Kováts Kálmán (Rácalmás), Krausz Bernát (Seregélyes), Kulkorelli József (Alsó-Szent-Iván), Lyka Dóme (Pázmánd), Lohotzky Ferenc (Rácalmás), Lendvay Agoston (Kápolnás-Nyék), Mészöly Endre (Sár-bogárd), Rónai József (Hercegfalva), Sas András (Csősz), Schmiéd János (Volence), Steiner Gyula (Polgárdi), dr. Tamássy Árpád (Felsöuth), Vancsary István (Alap), Vető Zsigmond (Felsöuth), V. Végh István (Vereb) és Vértessy János (Moór). **Helyettes esküdtörvény:** (mind helybeliek) Benesik József, Bogár Gyula, Hortolányi Ferenc, Kárnik Vilmos, Pap Sándor, Pető Miksa, Péntzes Imre, Schützer Jakab, Schwarz Soma és Szilágyi József.

Katonaság. A Fekete Géza tulajdonát képező Otthon kávéházban ma, azaz f. hó 10-én a honvédeknek kiváló műsorral hangversenyt tart. A kávéház jóhírneve s a zenekar eddigi elismert működése bizonyára nagy közönséget vonz a kávéházba.

Jóváhagyott alapszabályok. A belügyminiszter a saári olvasókör alapszabályait jóváhagyta.

Köznevelésügyi híradás. Azon megrendítő csapás alkalmából, mely leányunk Havranek Antalné szül. Bajer Karolinak Szekesfehérvárot történt váratlan halálával emeg és családomat ért, balzsamként hatott megőrt szívünkre az a vigasztalás és nagy részvét, mely jóbarátaink, ismerőseink és tisztelőink körében mellettünk megnyilatkozott. Minthogy pedig a súlyos megpróbáltatás e nehéz napokban hozzánk érkezett sok részvétkifejező levél, távirati s szóbeli kondolénciákat, úgy az egyeseknek, mint testületeknek külön-külön megköszönni szinte képtelenek vagyunk, ez uton fogadják tehát őszinte és hálás köszönetünket mindazok, kik drága halottunk elhunyt alkalmából szívünk mély fájdalomát vigasztalással enyhíteni kegyesek voltak. Veszprém, 1903. évi január 10. Bajer Károly és neje.

Hymen. Söröss János duna-ado nyi lakos eljegyezte Vincze Mariska kisasszonyt.

Az érdem elismerése. A dunapentelei molnár ipartestület szép megtiszteltetésben részesítette egyik veterán tagját, Szabó Györgyöt. 1903. év január 6-án tartott gyűlése alkalmával ugyanis nagy lelkesedés között korrelnökké választotta őt. A magunk részéről is üdvözöljük őt a molnár-testület tisztelőinek megnyilatkozásakor.

Ez is nevelésügyi híradás. Kiskoru Kohn Dezső, Jenő és Lajos füleli illetőségű ugyanottani lakosok vezetéknévüket belügyminiszteri engedéllyel „Kovácsra” változtatták. Lassankint igazán keresztelni kell a kis Kohnokat, annyira magyarosodnak.

A tolongó láma. Vácra értesítenek bennünket, hogy ott a hét folyamán a rendőrségre kísértek egy Bence István nevű csavargót, a kinek lemmyle darab zálogcédulát és harminchat koronát találtak. A kihallgatásnál a csavargó azt vallotta, hogy a fejérmegyei Perkátról való, munkát keres, a zálogcédulák pedig az övéi. A kapitánynak mindazonáltal gyanus volt az alak és Budapestre toloncoltatta. Még oda sem ért talán, mikor már kedden délután sürgöny jött a budapesti főkapitányságtól, hogy tartóztassák le Bence Istvánt, mert egy esomó zálogcédulát lopott a fővárosban. A rendőrség nyomban értesítette a főkapitányságot, hogy a tolvaj már toloncuton van a főváros felé.

Felhívás. A szekesfehérvári palota külvárosi olvasó-kör f. évi január 6-án tartott közgyűlésén a kör jövedelmének gvarapítása céljából, az „Egyetemes” című politikai napi lapnak f. évi február hó 1-től kezdődőleg egész 1904. január hó 1-ig árjeltség utján leendő értékesítését határozván el, felkéretnek mindazon körbarátok, a kik a fent említett napi lapot megvenni óhajtnak, miszerint f. hó 13-án a kör tobak-utcai helyiségében (Horváth Mihály vendéglő) este 6 órakor tartandó választmányi ülésen megjelenni sziveskedjenek. Tájékoztatul megjegyezzük, miszerint a vételár negyed évi előleges részletben lesz fizetendő s a lap megjelenése napját követő napon reggel a kör helyiségében átvehető lesz. A közgyűlés határozatából: Pölskey József, főjegyző.

Szerencsétlenül jart munkásember. Tanárki József zámolyi lakos, földmives tegnap a községi murvabányában dolgozott és munkástársai többszörös figyelmeztetése dacára folyton olyan részen fejtgetett, a hol szakadástól, lomlástól lehetett félni. Tanárki azonban hajthatatlan maradt és addig munkásiskodott, míg aknázás közben a part tényleg leszakadt és a szerencsétlen embert halálra temette. Csipőcsontjain szenvedett legnehezebb sérülést, minek következtében belső elvérzés folytán egy óra kintolás után kiszenvedett.

Névváltoztatás. Fritz József pátkai illetőségű, budapesti lakos, valamint kiskoru gyermekei vezetéknévüket belügyminiszteri engedéllyel Ferenci-re változtatták.

Ünghirosság. Martonvásárról írják lapunknak, hogy szenzációja van a községnek. Minaróvits Julianna ottani lakos, egy 48 éves hajadon f. hó 7-én este lugkóddatot ivott s f. hó 8-án reggel meghalt. Iszákos volt s a leánykor liliumvirágát bűnös szerelmével szennyezte be s a bűnnek gyermekét komédiásoknál bocsátotta áruba. A bűnös mult s most a sivár jelen kétségbe ejtették, azért nyult a mérgepohárhoz. Már nincs földi szenvedése a temető félreesső helyén.

Régi tanács, jó tanács. A mult század negyvenes éveiből került a kezünkbe egy hírlap, melynek elszárgult hasábjain találjuk a következő érdekes sorokat:

Gyógyász a mellazsúról, tüdővész és köhögés ellen. Egy tizenhárom éves leányunk oly rosszul állt a tüdővészre, hogy Fritsz-tanár halálösztetlet mondta rá. A leány valóban csontalék vala, azava lód arizogégéhez hasonlita, ha fáit bántja valaki. Fel hónapig keretben lakatták őt, aztán falura viték friss szabad tavaszi levegőre: hiába volt minden. Egy falusi öreg anyó jámboran mosolyga az orvos halálösztetletén. Ő 3 mezeily fekete sörte vet, megfűzde azt új bőrgében tüdőfü lefosztott leveleivel, miből egy garas árnyit vet, ugyanaannyi áru úgynevezett fejérmézet s egy maroknyi b z a k o r p á t, aztán az egésztest félig lefűzde, mire kiült volna, az: önm leváson darabkán leszűrd, és üvegbe önte. A beteg ivott abból, ahányisz r kedve tartá, és egészseges lön. Anyja azóta sok tüdővérszet megmentett ezen egyszerű italka által. En magam is fizettem azt magamamra, és szembőlöt könyvebbelst érzek azóta, hogy azzai élek. E gyógyszer nagyon ajánlható minden tüdőbajban szenvedőnek; könnyen készíthető, olcsó és ez bizonyosan segít.

Mi ugyan nem kísérleteztünk a gyógyszerrel, azonban olcsó dolog lévén, a fáradságot megérdemli.

Munkás-pénztár. Hogy az Országos Gazdasági Munkás-és Cselédsegélypénztár áldados intézménye mily gyorsan vált népszerűvé, azt legjobban bizonyítja a pénztárnak az elmúlt évről összeállított statisztikája. E statisztika szerint az 1902. évben a pénztár önként beiratkozott tagjainak száma összesen 44919. A biztosított gazdasági cselédek száma közel 350000. A kifizetett segélyekről a következő statisztikát állította össze a pénztár. Baleseti segély: cselédeknek 1296 esetben K. 68786.69, I. cs. tagoknak 222 esetben kor. 7895.82, II. cs. tagoknak 43 esetben K. 869.28, rendkívüli tagoknak 457 esetben K. 15323.38, gépmunkásoknak 86 esetben K. 3627.98, Rókkantsági segélyek: cselédeknek 344 esetben K. 4755.74, I. cs. tagoknak 14 esetben K. 150, rendkívüli tagoknak 42 esetben K. 725.83, gépmunkásoknak 3 esetben K. 40. Haláleseti segélyek: cselédeknek 109 esetben K. 27875.15, I. cs. tagoknak 35 esetben K. 4092.02, II. cs. tagoknak 3 esetben K. 11.44, rendkívüli tagoknak 26 esetben K. 4354.17, gépmunkásoknak 8 esetben K. 2312.84, összesen kifizetett 2688 esetben K. 148280.34. Ujabbán gróf Andrássy Dénes, gróf Majláth Géza és Dreher Antal jelentették be a pénztárnak, hogy összes cselédeiket beiratják a tagok közé.

A veszedelmes borókancsó. Moharos József és Sinka György iváncsai lakosok a napokban együtt borozgattak Erpesten Bernát iváncsai vendéglőjében. Már jó pár liter bort elfogyasztottak a borozók, midőn valami felett összeszólkoztak. Moharos József a veit hevében egy borókancsót kapott a kezébe s azzal úgy csapta föbe Sinkát, hogy ez véresen terült el a korcsma padlózatán. Sinka József jelenleg ágyban fekvő beteg és jó darabig megfogja emlegetni Moharos Istvánnal mulatását. Moharos Istvánt feljelentették a dunaado nyi kir. járásbírósnál.

Az Egyházmegyei könyvnyomdában Kossuth-utca II. sz., egy jó házból való fiú tanulónak felvételik.

Égészségügyi kapkodások.

(Véga)

Először is megszüntetném azt a rögtön itélő bíróságot, mely kihallgatás nélkül akaszt bezár, azt a „szigorú övintézkedést”, melynek ítélete mindig a tanügy felakasztása, de más delinquens nem keres és szigorúságának ugy vége van mint a szegbe dobott gumilabdának. Ha az iskola megfelel a közegészségügyi követelményeknek, ha a megbetegedett, vagy csak gyanus állapotú gyermekek is onnét vas-szigorral ellátatnak, az iskola semmi esetre sem bezárandó, sőt alkalmas hely arra, hogy az égészségesek elfoglaltassanak, meghitűstük, oktalan játékaik, s a betegekkel való érintkezésük meggátolassék. Erre elég biztosíték az iskolai fegyelem, a tanítók éber

gondossága, az orvos, ha kell, naponként teljesített látogatása. A mint tehát a tanügy nem akasztanivaló való ellensége az egészségügynek a baj tova terjesztésével, annál kevésbé oka a baj keletkezésének. Nem ott a gyökere annak, hanem önmaga alatt, mint a krupplinak, magában az egészségügyben. Csak egy pár gumót kaparjunk ki a bokor alul.

Hogy van az, hogy annyi körorvosi állás üres? Hogy van az hogy néhánynak még 400 korona fizetése sincs? Hogy van az, hogy egynék hét, sőt tíz községe is van? Hogy van az, hogy az úgynevezett *egészségügyi bizottság* (Községi rendt. 1886. XXII.) legtöbb helyütt meg sem alakult, annál kevésbé működik. Mikor lesz olcsóbb a patika? Sok ám egy kis méshidrátert negyven, nyolcvan fillér, mikor a méznek métermázsája kilencven krajcár, a vizet meg ingyen adják, a pénz meg drága.

Hát a szegényügy? Pénz persze nincs, ha csak az állami anyakönyvekre nem! Igaz, hogy évenként, vagy ötvenezer gyereket kell elkönyvelni, mert veleszületet. gyengeségben meghaltak, s vagy negyvenezer meg aszkóros bélgörcsök miatt jó korán . . . virágjában. Hány ezer lehet, a ki kikerülte a korai halált valahogy, de veleszületett a gyengeség és aszkór, s megmaradt a vörheny, difteritisz, gümőkór, és egyéb testvéreinek játszótársul, mert nagyon szeretik egymást.

Honnan ez a veleszületett sok szép tulajdonság? Csak látni kell a pálinkás boltok tájkát reggelenként, azt a sok állatá aljasult külutcai merev, sáppadt arcu alkoholista napszámot, fuvarost, fiatal korhelyt, pálinkát ivó gyereket, azoknak rongyos szellős ruháját, s napi eledelét, szállását, mikre nem kerül az ital miatt, s tudjuk hol születik a testi és lelki nyomor.

S mit tettünk az alkoholizmus meggátolására? Semmit. Az alkohol, a nemzetek gyilkoszere, mint hasznosított monopolum, dús jövedelmi forrás, lelketlen spekulánsok meggazdagodásának aranybányája, az ipari és kereskedelmi fejlettség hallatlan magasztalára emelkedik. Tessék felvenni ellene a harcot. Azok a katolikus körök, keresztény szövetségek, melyek a népet felemelni jözságra szoktatni törekcsenek, ha italmérésért folyamodnak, hogy tisztább italt, s legalább mértékletesebb használatára szoktassák a népet, nem támogatásban, de a tetejébe még üldöző elbánásban is részesülnek.

Valaki a nem rég mult nagy hidegek alkalmával látva a bűdös bundapálinkát védelő szegény népet, azon gondolatra jött, hogy mily okos dolog lenne ennek a népnek kora reggelenként egészséges tiszta borlevest, esténként pedig a munkából hazajövet meleg hus levest mérni ki. A pálinkás lebuajok emberirtó működjése megcsapanna. Minden szövetkezet megtehetné ezt, de ott a finác, az italmérséki tilalom. Biztosra vehetjük, hogy inkább kap tíz zsidóboltos pálinkamérés, mint egy céltudatosan emberszeretettel működő egylet bármely csekély jogot is. Szinte megdöbbenő, hogy azok kik hatalommal bírnak, semmit nem tesznek a nép egészségének, életének megmentésére, akinek pedig szive vágya van hozzá, kezei kötözve vannak s lába folytonosan „törvénybe” ütközik. Igazi nemzeti öngyilkosság a törvény védelme alatt.

Mi történik a gyermek-betegségek legirtózatosabb gyökere a prostitucio körül? Mióta az egyházpolitikai törvények, s azt irányban, szellemen megéjőző liberális kormányzat a papság és egyház kezéből kivette tekintélyének, hatalmának maradványát, rohamosan terjed a cédaság, az ágyasság, a törvénytelen születések hihe-

tellen özöne, kinek még megidézni sincs hatalma a botrányos életü személyt? Az a lelkes, kit manapság a legmegfeszítettebb gondolat törekcsenek kizárni minden befolyásos helyről, törvényhozásból, községi békebíróaságból, még a segélypénztár intézőségéből is. és mindenünnét, hol tekintélye egy arasznyival nőhetne? Szóval az erkölcs uralmának lerontása járja ma, dominál az erkölcsi szabadság, s a sok kifacsart citromból lesz családanya, vagy méginkább csak anya, a magzat pedig lelketlen dajkaságba dobva predestinálva van a járványok telvetelére és halálra.

Mielőtt az iskolákat bezárnák zárjuk be az erkölcselenség iskoláit, minők nem csak a fővárosban vannak tiszta számban, de faluhelyen is, egymás után hatalmasodnak el. Ne akkor nyuljunk „szigorú óvintézkedésekre” mikor neveléses kapkodással az ártatlan iskolákat zárhatjuk be nagyképközdve, hanem az erkölcselenség, s belőle származó testi lelki nyomor és fertőzés gombáihoz nyuljunk szigorú óvintézkedésekkel.

SZÍNHÁZ.

Szerda. jan. 7.

Fernand házasság. Margittay jutalomjátéka. Ha jutalmazandónak Bois D'Enghien Fernand egyik legjobb szerepe — a mi pedig ilyen esetekben a legelső és legtermészetesebb gondolat, — akkor meglehetősen gyenge bizonyítványt állított ki magáról.

csütörtök. jan. 8.

Kertészleány. Operett. Itt másodsor. *Margó* Zelma (a királyleány) ma különösen jól énekel. Hangja tisztán, szépen csengett, maga pedig a nála már megszokott kedvességgel játszott, cseppet sem zavarta őt az a körülmény, hogy a nézőtér kissé kongott. *Molnár* Bella (cimsszerep) igen kedves kertészleány volt, a ki vékony kis hangját ma szépen tudta felhasználni. Csinos volt a fehér selyem kosztümje, a melyre maga festette a virágokat. *Kajcsányi* is (a herceg) elemében volt, jó kedvvel, szívesen énekel és Margóval együtt remek duettekben gyönyörködött bennünket. *Szalóki* kedvesen boldogította végig a király szerepét. *Décsi* (Morales), a kényszer-tenorista is megmutatta, hogy noha ő biz nem tenoristának szerződött, szépen kíségeti a direktort.

Ujabbán megint kezd labrakapni a karban a slendriamizmus. Es ez sohasem a kar hibája, mert ha valakiben nincs jó izés, meg ambició, az arról nem tehet, hanem igenis a rendező kötelessége, hogy ellenőrizze a kar viselkedését, különösen az előzőkésé. Nem a hölgyekről beszélünk, ezek meglehetősen csinosan, izlésesen öltözködnék (néhány körülmény kivételével, amire esetleg még visszatérünk), hanem a férfiakról. Speciel pedig arról az öt katonai figuráról, akik egy tizedes nevelésesen rossz vezényszavaira bedöcögnek a színpad, teljesen csupasz nyakkal. Láttak már katonát „halszínint” nélkül? Az is a nembánomság jele, hogy kezdetül sem használnak. Piszkos, síros lábbelivel jelennek meg a színen, a mi meg már tulságos elethűség.

Péntek. január 9.

Adám és Éva. Harmadik előadás a rendes sablon szerint. Nincs sok élet a darabban, így hát a jókedv sem verhetett nagyobb hullámokat. Elsőrendű művésznőknek annyira szolidaritásban állnak egymással, hogy a kit kihívnak, magával hozza a másikat is, akire akkor a közönség nem is gondol. Ilyenkor aztán az az egy szem fitü örül, a ki ezt a nevet elkiáltotta, a közönség pedig csodálkozik.

Szól.

Vendégjáték. *Por-soltné Lukács Jutiska* aszszony, a *Népszínház* jeles művésznője 14-én és 15-én fog színházunkban mint vendég közreműködni. *Czigány* és *Magdolna* kerülnek színpadra úgy haljuk, rendes, bérletes előadásokban. Hát ez igazán szép dolog s bizonylag megilletik majd a színház. *Czigány*-ban *Zsiga* szerepét *Kimhegyi* igazgató fogja realni. Ez egyik legjobb szerepe.

Nyílttör.)

SCHNETZER NÁNDOR

Székesfehérvár, Szűgyény-M. utca 5. szám.
ALÁPI TVA: 1833.

T. Cz.

Szomorú kötelességet kell teljesítenünk, midőn becses tudomására hozzuk azon súlyos csapást, mely czégünket, a czégtulajdonos Schnetzer Nándor úr elhunytá által érte.

Bátrak vagyunk tisztelettel tudatni, hogy Schnetzer Nándor üveg-, tükör-, porcellán- és lámpa-raktárát, valamint épület-üvegezési műhelyét mai napon özvegye Schnetzer Nándorné és fia Schnetzer Nándor közös tulajdonban az összes követelésekkel együtt átvették s azt továbbra is fennakadás nélkül

SCHNETZER NÁNDOR

cég alatt, ugyanazon keretben, s ugyanazon üzleti elvek szigorú követelésével, melyek a czég fennállását az 1833-ik évtől kezdve — apáról fiúra szállva — fenn tartották s előnyösen ismerté tették, fogják vezetni.

Kérjük, hogy a czég iránt eddig is tanusított szives bizalmával a jövőre is megúsztelni sziveskedjék, főtörökvésünk lesz jó árú, pontos és gyors kiszolgálással azt kiérdemelni, illetve meg tartani, melyre annál inkább is képesek leszünk, mivel az üzlet vezetésé az elhunyt czégtől fiára hárul, ki már 14 éve foglalatokodik az üzletben s teljes helyi- és áruismerete van.

Székesfehérvár, 1903. január 1.

Teljes tisztelettel

Schnetzer Nándor,

üveg-, tükör- és porcellán-kereskedő.

* E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

Anyakönyvi statisztika

1903. évi január hó 3-tól január hó 10-ig.

I. Születés.

Született: 6 fiú, 13 leány. Ezekből törvényes fiú: 6, leány 10; törvénytelen fiú: 0, leány: 3; halva születet: 2 törvényes fiú, 0 leány; 0 törvénytelen fiú, 0 leány. — Összesen: 19.

II. Halálozás.

Elhalt: 18 fi, 6 nő. Ezekből 5 éven aluli törvényes fiú: 2, leány: 1; törvénytelen fiú: 0, leány: 0; 5 éven felüli fi: 16, nő: 5. — Összesen: 24.

E szerint a születést a halálozás 5-tel mulja felül.

Elhaltak: Nagy Géza, róm. kath., 4 napos, veleszületett gyengeség, Szűchenyi-utca 54. sz. — Tuboly István, ev. ref., magánzó, 89 éves, végelgyengülés, Ösz-utca 2. sz. — Kovács István, róm. kath., vancellér, 56 éves, tüdőegység, Gözmalom-utca 14. sz. — Katona Mária, róm. kath., 15 hónapos, vörheny, Öreghegy 212. sz. — Tömpe Istvánné, szül. Pajor Erzsébet, róm. kath., 25 éves, tüdővész, Palotai-utca 60. sz. — Zákies György, gör. kei., sültőség, 26 éves, tüdővész, Gázelep-utca 16. sz. — Hádén Antal és Bakány Teréz Mária halvaszületett fia, Csütora-utca 16. sz. — Páp Anna, róm. kath., 5 éves, vörheny folytán veselőb, Alsókirálysor 29. szám.

— Varga Józsefné szül. Szabolcsi Rebeka, ev. ref., földműves napsz., 63 éves, szívhűdés, Szt. György kórház. — Ekbauer Józsefné szül. Szeit Katalin, róm. kath., 47 éves, szívszélhűdés, Tohak-utca 117 sz. — Szalai Antal, róm. kath., 9 éves, vörheny, Forgó utca, 15. sz. — Horváth Pál és Hegyi Anna halvaszületett fia, Malom-u. 291. sz. — Özv. Tüske Istvánné, szül. Kosa Katalin, róm. kath., aggintézet-gondozott, 84 éves, végegyengülés, aggintézet. — Reznicsék Károly, róm. kath., 8 éves, vörheny, járványkórház.

III. Házasságkötés.

A fentjelzett idő alatt házasságra lépett 3 pár.

IV. Kihirdetés.

Nagy István, d. v. mozdonyfűtő és Takács Anna, Sz.-Fehérvár. — Vendég József, kishirtokos és Kis Erzsébet, Sz.-Fehérvár. — Botos József, földm. napsz. és Odor Erzsébet, Sz.-Fehérvár. — Bajor Vilmos, rézműv. és Gréger Anna, Sz.-Fehérvár. — Pemmer János Sebestyén, kishirtokos és Klér Mária, Sz.-Fehérvár. — Botos István, földm. napsz. és Lencsés Anna, Sz.-Fehérvár. — Bém József, kőműves-segéd és Hááz Rozália, Sz.-Fehérvár. — Lendvai György, kishirtokos és Hegyes Julianna, Sz.-Fehérvár. — Hegedűs István d. v. rakfelvigyázó és Tóke Mária Sz.-Fehérvár. — Jankovits József, kishirtokos és Lukács Katalin, Sz.-Fehérvár. — Porst György, dv. mozdonyfűtő és Khaut Julianna, Sz.-Fehérvár. — Kertai Ferenc, kishirtokos és Vemiczai Erzsébet, Sz.-Fehérvár. — Szupa Viktor, könyvkötő és Smolár Mária, Sz.-Fehérvár. — Szűcs József, kőműves-segéd és Szlabony Anna, Sz.-Fehérvár. — Juhász József, d. v. kocsikapcsoló és Lax Mária, Sz.-Fehérvár. — Mihályi József, kőműves-segéd és Rockenbauer Teréz, Sz.-Fehérvár. — Bakos Imre, kishirtokos és Tóke Julianna, Sz.-Fehérvár. — Csurgát Horváth József, kishirtokos és Almási Anna Borbála Sz.-Fehérvár. — Kocsis András, földm. napsz. és Remsei Katalin, Sz.-Fehérvár. — Vig Imre, kishirtokos és Vincz Erzsébet, Sz.-Fehérvár.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására juttatni, hogy Kigyó-utca 18. szám alatt a mai kor igényeinek teljesen megjelölő

**szabó-műhelyt és
ruhatisztító-intézetet**

nyitottam.

Sok évi gyakorlatom azon helyzetbe juttat, hogy a tisztelt közönség minden igényeinek a legjobban megfelelhessenek.

A legdivatosabb állású ruhákat is ügy tisztítom, hogy azok a divatos formájukat továbbra is megtartják.

Egy öltöny tisztítása és javítása 2 korona.

Hozzá egy öltöny vasalása 1 kor.

Öltönyöket és kabátokat a legolcsóbban tordítok.

Miután főtelevéssem, hogy a t. megbízóimat legteljesebb melegezésre kielégítem, szives pártfogást kérve, maradtam

kiváló tisztelettel

Jäger Béla,

szabó-mester,
regyi- és ruhatisztító.
Kigyó-utca 18. sz.

Allandó-cukorka-áru

== KIALLÍTÁS ==

megtekintésére felhívom a nagyérdemű közönség b. figyelmét.

Minden e szakba elképzelhető: csokoládé-cukorka, cukrászdai sütemények és a legfinomabb cukorkák ezer és ezer fajtája bámulatos olesón kaphatók.

Lakodalmi, béli és más alkalmi sütemények és torták megrendelhetők helybe és vidékre.

Tisztelettel

Kitreiber Nándor utóda,
első székesfehérvári cukorka-gyára,
Nádor utca 10 sz.

NOVENA,

azaz kilencnapos ájtatosság Jézus szentséges szívéhez valamely különös kegyelem elnyerésére. Kötve 60 fillér, füzeve 40 fillér darabonként. Kapható és megrendelhető Rózmán István Budapesten, VIII., Szentkirályi-utca 23. a.

ÜZLETÁTVÉTEL.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy az 1808-ban alapított, jóhírnévű **SZÁMMER KÁLMÁN**-féle

KÖNYVNYOMDÁT

megvettük s azt

„EGYHÁZMEGYEI KÖNYVNYOMDA“

cím alatt tovább vezetendjük, hol e szakba vágó mindennéven nevezendő könyvnyomdai munkák a kor igényeinek megfelelő csinnal, tisztán, pontosan és jutányos áron készíttetnek el.

A nagyérdemű közönség fokozott mérvű támogatását kéri

kiváló tisztelettel

az „EGYHÁZMEGYEI KÖNYVNYOMDA“ vezetősége.

Nyomatott az Egyházmegyei könyvnyomdában, Székesfehérvárott.